№ 98.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 7. GRUDNIA ROKU 1798. w PIĄTEK.

z Wiednia dnia 28. Liſtopada.

Na d. 20. t. m. umarł w *Pradze* generał kommenderuiący w *Czechach* baron *de Bender* w roku 86. życia a 65. ſłużby ſwoiey. W roku 1734. w randze chorążego odbył kampanią pod xiążęciem *Eugeniuszem*. W roku 1737. w ciągu woyny *Tureckiey* przy oblężeniu *Baniałuki* zoſtał rannym. W woynie *Sląſkiey* w r. 1741. znaydował ſię w nieszczęśliwey potyczce pod *Molwicz*, i otrzymał tam ranę w nodze. Podczas oblężenia *Pragi* zoſtał pchnięty bagnetem w ſzyię. W roku 1785. zoſtał kommendantem *Luxemburga*, którą to fortecę w czaſie oſtatniey woyny *Francuzkiey* bronił z nadzwyczayną odwagą, dopoki niedoſtatek żywności nie przymuſił go do poddania ſię. Zgoła waleczny ten generał odprawił 20. kampaniow, i znaydował ſię na 12 bataliach i 9. oblężeniach — Zamek *Schönbrunn* wyporządzaią do przyięcia wysokich gości w ciągu tey zimy, to ieſt W. Xiążęcia *Toſkańſkiego* z całą iego familią. Mowią, iż ſztafeta z *Florencyi* niedawno tu przybyła, oznaymiła iuż wyiazd W. Xiążęcia. — Xiąże *Oranij* wyiechał do armii *Włoſkiey* wraz z Panem *Melas* generałem kwatermiſtrzem. Za przybyciem tam ich, armia zaraz rozpocząć ma poruszenia. Wſzakże pomimo tych woiennych widokow, *Francuzi* ieszcze żadnego we *Włoszech* nie wytkneli obozu, rownie iak cesarscy, którzy chcą wszelki oddalić pozor zaczepki. Generałowie zaś *Francuzcy* oświadczyli, iż byle tylko woyſka cesarſkie ſpokoynie ſię zachowały, *Francuzi* bez wyraznych rozkazow, żadnych krokow nieprzyiacielſkich nie rozpoczną.— Czterech officerow z woyſka, które do *Gryzonow* wkroczyło, ſą tu przyprowadzeni iako więzniowie ſtanu, a poſtępowanie ich ściśle dochodzone będzie.— Arcy-Xiąże *Karol* oglądał także woyſko *Bawarſkie*, i dziwnie z czynionych obrotow iego był kontent.— Król *Neapolitańſki* obawiaiąc ſię napaści od *Francuzow*, dla tym większey ochrony ſwoich kraiow, osądził za rzecz potrzebną wkroczyć do pańſtwa *Rzymskiego*, dla zaięcia tam przechodow w górach. Oczekuiemy co moment urzędowych w tey mierze rapportow.— Woyſka *Roſſyiſkie* potrzeby ſwoie doſtarczane mieć będą kosztem Cesarza Jmci, dopoty tylko, dopoki przez kraie *Auſtryackie* nie przeydą.— W *Belgradzie* coraz bardziey lękaią ſię *Basmana-Oglu*. Kapitan Basza donioſł z ſtarey *Orsowy*, iż tylko z 6. ludzmi na *Wołoszczyznę* uciekł. *Basman-Oglu* po odnieſionym zwycięztwie zaiął *Krajowę*, i coraz bardziey ſię rozszerza.

z Londynu dnia 16. Liſtopada.

Tuteyſze dzienniki zawieraią w ſobie kopią proklamacyi Generała Francuzkiego *Hardy*, znalezioną na okręcie liniowym *Hoche*, w którey zaręcza pomoc ziednoczonym *Irlandczykom*. — Gazeta *Dublińſka* podaie także do wiadomości liſt naſtępuiący: „Generał *Humbert* do Biſkupa w *Killala*. — *Z Douvre dnia* 26. *Października* 1798. Milordzie. Będąc na ſamym odiezdzie do *Francyi*, sądzę być obowiązkiem moim, okazać ci te uczucia, które we mnie natchnąłeś. Od momentu, w którym miałem ſpoſobność poznania ſię z tobą, nieprzeſtałem żałować, iż los i powinność żołnierſka przymuſiły mię, zanieść klęſkę woyny w ſiedliſko twoie, i pomięſzać tę domową ſzczęśliwość, którey używasz, i do którey w wſzelkim względzie masz prawo. Co do mnie, ſzczęśliwym ſię poczytam, ieżeli przy powrocie moim do oyczyzny, będę mógł podchlebiać ſobie, iż zyſkałem nieiakie prawo do twego ſzacunku. Procz nawet oddzielnych przyczyn, które mam kochania i poważania ciebie, Ob. *Chavoſt* dał mi dokładne opisanie o twoim grzecznym obeyściu ſię tak z nim, iak z innemi officerami, przed i po odebraniu *Killali*, a które na zawsze ma prawo do wdzięczności i ſzacunku mego. Racz więc przyiąc te uczucia moie, i dzielić ie z twoią ſzanowną familią. Jeſtem z naywiększym poważaniem etc."

HUMBERT.

Na dniu 10, Liſtopada ſławny *Tone* tworca ziednoczenia *Irlandzkiego* ſtanął przed ſądem woiennym w *Dublinie*. Po przeczytanym oſkarżeniu go o zdradę kraiu, sam ſię uznał bydź winnym, proſił tylko aby mu wolno było przeczytać u ſądu, powody poſtępowania swoiego, ktore wraz z aktami odeſłano vice-krolowi, a które były w tresci naſtępuiącey. „Nie ieſt moim zamiarem sędziowie, zadawać wam pracę rozpoznawania dlugich dowodow i ſłuchania świadkow. Wyznanie moie na podane oſkarżenie, czyni nadaremne wszelkie formalności, które rownie dla was iak dla mnie byłyby przykremi. To co zrobiłem pochodzi z zasad których ſię trzymałem; nie żądam żadney łaſki, ani powinienem bydź celem politowania. Przeyrzałem ſkutek moiey niewoli, i ieſtem na każdy los przygotowanym. Jedynym żywiołem życia mego, była niepodległość oyczyzny moiey, a dla dopięcia tego zamiaru nie było tey ofiary, ktoreybym nie uczynił. Natura i wychowanie wlały w duszę moią miłość do wolności. Moy ſposob myślenia zoſtaie zawſze niezmienny. Połączenie *Anglii* z *Irlandyą*, ſądziłem zawsze zarazą i zgubą moiey oyczyzny, wszyſtkich przeto przykładałem ſtarań, aby te kraie rozłączyć, a 3. milliony moich wspołziomkow podnieść do godności obywatelow. Widząc oyczyznę moią zbyt ſłabą, należało mi ſzukać wsparcia od *Francyi*. Rzplta *Francuzka* przyięła mię za ſwego obywatela. Zaden wyrok ſądowy nie może tych zaſad oſłabić, według których działałem. Nie ieſtem w odpowiedzi za to, co w moiey nieprzytomności przytrafić ſię mogło; ſzedłem proſto, nie radziłem nigdy tylko woynę otwartą, tym czasem nieſtety z obu ſtron zaſzły morderſtwa, ktorych ia nie chwalę. W okazałym zawodzie patryotyzmu, wziąłem ſobie za wzor *Washingtona*. Lecz nieſtety w tym życiu wſzyſtko od pomyślnego ſkutku zawiſło. Zrobiłem powinność moią, sąd ſwoią niech wypełni; człowiek taki iak ia powinien ſię uzbroić na wſzelkie poſtrachy śmierci. Znayduiąc ſię w tych ſamych okolicznościach iak emigranci *Francuzcy*, proſzę o tęż samą ſzlachetną łaſkę iaką Rzplta *Francuzka Charettowi* i *Sombreilowi* wyświadczyła, to ieſt o śmierć żołnierſką. Żądam bydź rozſtrzelanym, iedynie przez wzgląd munduru który noszę. Papiery moie okazuią, iż ieſtem w randze generała adjutanta *Francuzkiego*. Pragnę, aby los moy w iedney godzinie był rozſtrzygnionym."

W tym momencie przychodzi wiadomość z *Dublina* pod d. 12 iż *Teobald Wolf Tone* uznany od ſądu woiennego zdraycą kraiu, na śmierć zoſtał ſkazany. O godzinie 1. po południu, miał być ściętym. Zrana iednak o godzinie 4. przerznął ſobie ſzyię nożem z obu ſtron. Felczer garnizonowy zaświadczył, iż nie może być z mieyſca ruszony, bez utraty życia, i że mała ieſt nadzieia do uzdrowienia iego. Tym czasem zakazano go odwiedzać, a major brygady *Sandys* wziętym zoſtał do aresztu za to, iż względem *Tone* potrzebnych zleceń nie dopełnił. Z powodu proceſſu iego wielkie zaszły kłotnie, między ſądem cywilnym i woyſkowym.— Donoszą przytym iakoby dowodzca *Holt* poddał ſię, i zoſtał w areszcie osadzonym.— W południowey *Irlandyi* mocne powſtały zaburzenia między *Angielſką* i *Irlandzką* milicyami. — Nasz traktat handlowy z *Portą*, bliſki iuż ieſt ukończenia, i bardzo dla nas korzyſtnym będzie.— Trzy procentowe papiery konsolidowane znacznie upadły. Za przyczynę tak nagłego upadku podaią niektórzy mowę, którą ma mieć Krol przyszłego wtorku, a w którey popieranie woyny z nowemi ſiłami i kombinacyami zapowiedziane będzie.— Xiąże *Edward* ſyn krolewſki w tych dniach tu przybył.— Wyszło tu nowe polityczne pismo wielką uwagę ściągaiące, pod tytułem *Nowe intereſſa Europeyſkie od początku rewolucyi Francuzkiey*.— Podpułkownik artylleryi *Köhler* ieſt mianowany od Krola generałem brygady w kraiach Sułtana *Tureckiego*.— Okoliczności (mowią tateysze piſma miniſteryalne) w których Krol otworzy parlament dawno iuż nie były tak pomyślne iak dziſiay.— Tegoroczne przychody *Anglij* będą większe od wszyſtkich lat dawnych, *Pitt* gotuie iuż nowy plan ſkarbowy.— Okręt *Tygrys* z *Sir-Sidneiem-Smith* znowu do *Plimouth* powrocił.— Sławny *Grattan* wymazany zoſtał z liſty obywatelow miaſta *Londondery*. — Ponieważ dwor nasz zamyśla z rożnemi mocarſtwami nowe traktaty handlowe zawierać, przeto pisma oppozycyine, wiele uwag nad tym proiektem ſobie pozwalaią.— Na dniu 21 Paźdz: z *Gibraltaru* wypłyneła eſkadra *Angielſka* z 4000. lądowego woyſka. Jedni ſądzą ią być przeciw *Minorce*, drudzy przeciw *Malcie* przeznaczoną.—Do *Lizbony* przyprowadzono tylko 4. zaięte od admirała *Nelson* okręty *Francuzkie* pod *Abukir*, to ieſt: *Tonnant*, *Aquilon-Franklin*, *Conquerant*, *Spartiate*.

z Paryża dnia 19. Liſtopada.

Rząd nasz odebrawszy kuryera z *Egiptu*, ogłoſił w *Redaktorze* wiele rozkazow Generała *Buonaparte* pod d. 28. i 29. Sierpnia. Z tych rozkazow pokazuie ſię, iż *Buonaparte* wtargnął do wyżſzego *Egiptu*, i że ieſt panem *Tebaidy*. Pierwſzy rozkaz ſtosuie ſię do obchodu uroczyſtości Rzpltey w treści naſtępuiącey. „*W główney kwaterze w Kairze dnia* 11. *Fructidora* (28. *Sierpnia*.) — Generał *en chef* rozkazuie. aby w dniu 1. Vendemiaire (22. Września) iako epoce, założenia Rzpltey przez wſzyſtkie korpusa armii, uroczyſtość obywatelſka obchodzoną była. Załoga *Alexandryiska* odbędzie wspomnioną uroczyſtość przy kolumnach *Pompeiuſza*. Troykolorowa chorągiew ma bydź zatknięta na tych kolumnach, a wierzchołki ich zoſtaną oświecone. W *Kairze* na placu *Desbequier* wyſtawiona będzie piramida ſiedmiokątna, ktora nazwiſka tych woiownikow *francuzkich* od 5. dywizyow mieścić na ſobie będzie, co w czaſie zdobycia *Egiptu* polegli. Szoſta ſtrona piramidy przeznaczona ieſt dla marynarki, a ſiodma dla sztabu generalnego, artylleryi; kawaleryi, i inżynierow. Część armii w *Kairze* znayduiąca ſię, ma ſtanąć z rana o godzinie 7. przy piramidzie, a po wykonanych obrotach woyſkowych i odśpiewanych pieśniach patryotycznych, deputacya od każdego batalionu, zatknie troykolorową chorągiew na wierzchołku naywyższey piramidy W wieczor będą gonitwy konne, do ktorych mieszkańcy także kraiowi przypuszczeni bydź mogą. Woyſka w wyższym *Egipcie* maią odbywać uroczyſtość na ruinach *Tebow*. Generał *en chef* rozkazał aby przy armii był iednoſtayny gatunek chleba, na same tylko ſzpitale ma bydź lepszy pieczony, z tego iednak ani Generał *en chef* ani żaden inny Generał dla ſiebie brać nie może. Zadnemu *francuzowi* nie wolno będzie puszczać ſię do ſtarego *Kairu* bez pozwolenia i potrzebnych paszportow. Służący Ob: *Thieriot* nazwiſkiem *Vaultre* z podwodu popełnionego złodzieyſtwa na lat 5. do kaydan ieſt ſkazany.

W głowney kwaterze w Kairze dnia 26. *Sierpnia*.

Generał kommenderuiący uwiadomiony, iż mieszkańcy miaſta *Alkam* zamordowali Adjutanta *Julien* i 15. *Fran-*

cuzow, ktòrzy go eſkortowali, rozkazuie to miaſto zapalić. Generał *Lanus* na czele 500. ludzi w iednym ſtatku pocztowym, uda ſię do *Alkam* dla uſkutecznienia tego rozkazu. Wſzyſtko bydło i zboże tam ſię znayduiące, ſkonfiſkowanym i na pożytek Rzpltey zabranym zoſtanie. Tenże Generał ieżeli będzie mogł ſchwytać Szeikow, przyprowadzi ich do *Kairu* iako zakładnikow, wyda oſadę na rabunek, tak iżby żaden dom w całości nie zoſtał. Uwiadomi proklamacyą, ktòrą w okolicznych wſiach ogłoſić wſkaże, iż *Alkam* zoſtało ſpalone za zabicie *Francuzow* ktòrzy żeglowali po *Nilu*. Generał kommenderuiący ieſt nieukontentowany, iż Generał *Zaiączek* nie donoſi w iakim ſię znayduie ſtanie.

Oſtatnie piſmo zawiera w ſobie organizacyą transportow woiennych, i oznacza liczbę wielbłądow pozwolonych officerom i korpuſom, i procz tego zawiera naſtępuiące urządzenia: G. kommenderuiący rozkazuie, ażeby kwatermiſtrze, brygadyerowie i kawalerzyści opatrzeni byli w karabin i torbę. Wszyſtkie oddziały dragonii przyszlą do wyżſzego ſztabu opiſanie brakuiących karabinow. Gen: kommenderuiący nakazuie, azeby rozmaite prowincye *Egipſkie* doſtarczyły w ſposobie zwyczaynych podarunkow, liczbę koni w przyłączonym opisaniu wyrażoną. Kommiſſarze *Koptow* rozdzielą te kontrybucye pomiędzy prowincye. Te konie przeznaczone ſą dla kawaleryi. Zabroniono ieſt wyżſzym sztabom przywłaszczać ſobie z nich żadnego, ani onych pod iakimkolwiek pozorem zamieniać. Na każdą prowincyą nałożona ieſt naſtępuiąca liczba koni: *Menouſſie* 300; *Kelioub* 150; *Meuſchoura* 200; *Damietta* 150; *Roſetta* 100; *Alexandrya* 50; *Chaſkie* 300: *Behire* 120; *Garbie* 220; *Gizeh* 110; *Bannazie* 250; *Fayum* 100; *Alsich* 50.

Wypis z liſtu z Kairu dnia 12. *Września* 1798, *piſanego przez iednego Adjutanta armii Francuzkiey do ſwego Oyca.*

Liſt ten oddany ci będzie przez Ob. *Julien* kommiſsarza woiennego, który powraca do *Francyi*, dla poratowania ſwego zdrowia. Wszyſtko tu dobrze idzie. Jeſteśmy zupełnie oswobodzonemi od *Mammelukow*. *Ibrahim-Bey* znayduie ſię w *Syryi*, a *Murad-Bey* w *Wyżſzym Egipcie*, gdzie zoſtał całkowicie od G. *Desaix* pobitym. Czynią ſię tu przygotowania na wſpaniały obchod uroczyſtści założenia Rzpltey, Uroczyſtość ta odprawiać ſię będzie na placu mięszkania Generała kommenderuiącego. *Buonaparte* da w ten dzień ucztę, na którey znaydować ſię będą wszyscy Generałowie, ſzefowie korpusow, i wielka liczba znacznieyszych *Turkow*. Uroczyſtość zacznie ſię wcześnie z rana; a o 4. godzinie wieczorem odprawiać ſię będą gonitwy konne i piesze, w nocy zaś dany będzie wspaniały faierwerk.— *Nil* ieſt teraz w naywyższym ſtopniu ſwego wezbrania.— Większa część pol na 3. lub 4. mile od brzegow ieſt wodą oblana. A zatym *Egipt* ma naywięcey ośm mil naywiększey ſwoiey ſzerokości, ponieważ gdzie ſię kończą wylewy, tam ſię zaczynaią ſtepy. Wyieżdżam natychmiaſt dla złączenia ſię z G. *Desaix* znayduiącym ſię z tąd o 60 mil po niżey *Nilu*. G. Kom: dał mi pewne do niego zlecenia.

Liſt Ob: Julien kommiſſarza woiennego armii wschodu powracaiącego z Alexandryi do Obywatela....

W momencie gdy dotykam lądu *Europy*, po 21. dniach podroży zacząwszy od *Alexandryi*, aż do *Liworno*, pierwszym moim ſtaraniem ieſt, odeſłać ci liſt, który mi ſyn twoy powierzył. Lecz ponieważ moy wyiazd z *Egiptu* naſtąpił dopiero w mieſiąc po oddaniu mi tego liſtu, przesyłam ci opisanie świeższych wiadomych mi zdarzeń. Znaiome ci iuż były wszyſtkie okoliczności naszego przybycia i zamięſzkania w *Egipcie*, oraz zwycięztw naszych woyſk lądowych, aż do nieszczęśliwey bitwy pod *Abukir*. Donoszę ci tylko, iż wielka część naszych marynarzow przeżyła utracone nasze okręty, i że flotta *Angielſka* co do ludzi, którzy ſię na niey znaydowali, rowne iako i nasza poniosła ſzkody. Marynarze wzięci z okrętow formuią teraz legią żeglarſką, i pożytecznie ſą do ſłużby lądowey użyci. Nasze ſtatki konwoiowe, dwa okręty i 8. fregat ſą bespieczne w porcie *Alexandryiſkim*, który na prożno *Anglicy* trzymaią w obleżeniu, nie mogąc nam uczynić inney ſzkody, iak tylko ſprawuiąc dla nas trudną do *Francyi* kommunikacyą. Zwycięſtwo ſtatecznie nam ſłużyło we wſzyſtkich bitwach, ktòreśmy ſtoczyli; Utraciliśmy mało ludzi, lubo należy wyznać na pochwałę *Mammelukow*, iż ich nieuſtraſzone męſtwo każe ich kłaść w liczbę nayodważnieyſzych woyſk w *Europie*, z któremi ſię nam potykać zdarzyło. Ale oddzielne *Arabow Beduinow* zaboyſtwa, częſto odnawiały okropności woyny *Wandeyſkiey*; i w tych to zdarzeniach żałuiemy ſtraty wielu naszych wspòł-ziomkow, z osobna napadnionych i nielitościwie zamordowanych. Dziś ieſteśmy w bespieczney i ſpokoyney poſſeſſyi *Egiptu*, a przy naszym wyieździe mòwiono o bliſkiey wyprawie do *Syryi*; tey pomyślność nie może być wątpliwą.

D. 22. Wrześ: chorągiew troykolorowa zawieszona była razem na wierzchołku kolumny *Pompeiusza*, na piramidach, na murach ſtarożytnych i ſławnych *Tebow*, i aż nad brzegami czerwonego morza. Wſzyſcy mieszkańcy noſzą kokardę *Francuzką*; Młodzi pozoſtali w *Egipcie* Mammelukowie od 16. do 24. lat wieku są do naszych batalionow wcieleni. Rządy rozmaitych prowincyow podzielone są między naszych Generałow, a ci poſtanowili Dywany czyli Adminiſtracye, ktòrych członkami są mieszkańce kraiowi. Uszanowanie dla Religij troſkliwie ieſt zachowywane, i częſto nawet nasi żołnierze zapraszani byli do obchodu świąt *Egipſkich* na cześć *Mahometa*, lub na uroczyſtość przybywania wod *Nilu*. Równe zachowywano względy dla przesądow narodowych, i zwyczaiow tyczących ſię kobiet, gdyż kobiety i religia są to dwie rzeczy, ktòre prawdziwy tworzą fanatyzm w mieszkańcach tych kraiow. W tym momencie reprezentanci każdey prowincyi zgromadzili ſię do Generała kommenderuiącego, i wkrotce nowy Rząd będzie ułożonym. Nie ieſt ci tayno, iż i w *Kairze* ieſt także poſtanowiony Inſtytut Narodowy, złożony w części z nayznacznieyſzych uczonych należących do wyprawy. Nasza armia ktòra niezmiernie wiele ucierpiała przez nagłe w piaszczyſtych ſtepach podroże, zaczyna używać nayprzyiemnieyszey pory roku, gdyż jeſień i zima są nader łagodnemi w klimacie, w ktòrym ſamo tylko nieznośne ieſt lato. Nic niewspomnę o rzeczach powszechnych, które ci ròwnie i lepiey niż mnie są wiadome, iako to o niezmierney urodzayności niższego *Egiptu*, o obfitości zboża, ryżu, pomarańczow, oliwy, nakoniec o wſzyſtkich źrzodłach, iakie można wydobyć w *Egipcie*, odzwyczaiwszy mieszkańcow od lenictwa i prożnowania w iakim pod iarzmem *Mammelukow* byli pogrążonemi. Mniey ci ieszcze mòwić będę o planach żeglugi na morzu *czerwonym*, o czym wſzyſcy rozmawiaią, i co nasze w *Suez* zdaie ſię zapowiadać mieszkanie. Oſtatnie intereſſuiące zdarzenia, o ktòrych mniemam iż pierwſzą wieziemy wiadomość: są te, iako to: pomyślne nasze prace w odnowieniu kanału ſprowadzaiącego wodę *Nilu* do *Alxandryi*, i rozpuſzczenie wſzyſtkich ſtatkow przewozowych z konwoiow przybyłych z *Tulonu*, *Marſylij*, *Korſyki*, *Genui*, i *Civitta-Vecchia*. Statki *Szwedzkie*, *Duńſkie*, *Greckie*, *Cesarſkie*, *Ottomańſkie*, *Raguzańſkie*. *Neapolitańſkie* i *Toskańskie*, otrzymały wolność do wyiazdu. Statki *Francuzkie*, *Hiszpańſkie* i *Liguryiſkie*, przytrzymane są, poki obroty nieprzyiacioł, lub przyiazna pora niepozwoli im pomyślnego ſpodziewać ſię powrotu. Przeszło 20. ſtatkow *Neapolitańſkich* ktòre ſkładały część konwoiu z *Civitta-Vecchia*, pełne zaufania w *Anglikach* i ſpodziewaiąc ſię wolnego przeyścia w powrocie do swego kraiu, puściły ſię wśrzod dnia pod zagle, i weszły w śrzodek dywizyi krążącey przed *Alexandryą*. *Anglicy* bez żadney litości ſpalili te wſzyſtkie ſtatki, a ekwipaże ich odeſłali do *Alexandryi* na dwoch małych ſtatkach *Greckich*, ktòre teraz odbywaią kwarantannę; Widziałem własnemi oczyma pożar okrętow *Neapolitańskich*, a nazaiutrz wieczorem za pomocą ciemności nocnych, przemkneliśmy ſię wśrzod flotty *Angielſkiey* na małym ſtatku z *Liworno*, który ſzczęśliwie do ſwego przeznaczenia doſzedł. Zoſtaie mi opisać ci niektòre szczeguły moiey podroży. Dla nabrania wody i żywności przymuszeni zatrzymać ſię w *Terra-Nova* małym porcie *Sycyliyskim*, odmowiono nam nawet wody dla tego tylko, iż nasz Kapitan iadący z *Alexandryi*, maiąc patenta *Francuzkie*, był w podeyrzeniu iż na iego ſtatku znayduią ſię *Francuzi*. We dwa dni potym byliśmy ſzczęśliwsi w porcie *Mazzara*, gdzie doſtaliśmy wody i chleba na wagę złota, i na zapewnienie naszego Kapitana, iż nie ma żadnego *Francuza*. Nic ſię nie może rówuać z nienawiścią i pogardą, iaką agenci *Neapolitańscy* w *Sycyliy* okazuią dla naſzego Narodu i naszego Rządu.

Liſt Ob. *Dolomieu* z *Alexandryi* pod d. 7. Sierpnia zawiera w sobie co naſtępuie: „Wſzyſtko mnie umacnia w mniemaniu, ktòre okazałem opisuiąc *Egipt*. *Alexandrya Grekow* wyſtawiona była na klinie ziemnym z nowo uformowanego lądu. Kolumna nazwana kolumną *Pompeiusza*, nie ma żadnego z tym wielkim człowiekiem ſtoſunku, równie iak z żadnym z Cesarzow, ktòrym podług pospolitego mniemania ieſt dedykowana. Zły guſt iey kapitelu i podſtawy, doſtatecznie okazuie, iż iey wyſtawienie należy do epoki naywiększego kunsztow upadku, gdyby nawet widzieć nie można, iż ſię wspiera na ruinach, ktòrych tam zapewne ieszcze nie było w pierwszych wiekach państwa *Rzymſkiego*. Toż samo powiedzieć można o obeliſkach *Kleopatry*, ktorych odnowiliśmy podſtawy, poſtrzegłſzy iż były nadpsute, a potym na ſtoſie gruzow oparte."

Nowe liſty z *Neapolu* potwierdzaią wiadomość o zwycięſtwie odnieſionym bliſko *St. Jean-d'Acre* przez armią *Francuzką* na Achmecie Paszy *Syryiſkim*, który w tey bitwie poległ. Po tym zwycięſtwie armia weszła do *Alepu* i przyległych miaſt. — Kommendant ſtatku pocztowego *Anemone* wziętego przez *Anglikow*, i do *Neapolu* zaprowadzonego, wyznał, iż dnia 21. Września, gdy wyieżdżał z *Egiptu*, armia *Francuzka* obozowała w nader ważnym ſtanowiſku o 80. mil wyżey *Kairu*, iż ieden iey oddział opanował cały wyżſzy *Egipt*, i że *Buonaparte* ogłoſił ſię generalnym Gubernatorem *Egiptu*.— Generał *Buonaparte* na dniu pierwſzym nowego roku (22. Września) wydał naſtępuiącą Proklamacyą: *W głòwney kwaterze w Kairze 1, Vendemiaire roku 7. Rzpltey Francuzkiey.* Wojownicy! Obchodziemy dziś pierwszy dzień 7go roku Rzpltey. Pięć lat temu, iak niepodległość ludu *francuzkiego* była ieszcze w niebespieczeńſtwie. Odebraliście *Tulon*, to był ieden z znacznieyszych ciosow zadanych nieprzyiacielowi. W rok potym poraziliście *Auſtryakow* pod *Dego*. Jeszcze w rok wdarliście ſię na wierzchołek *Alpow*. Przed dwoma laty walczyliście z *Mantuą*, i ſtoczyliście okazałą bitwę pod St *Giorgio*. W roku przeszłym byliście po nad źrzodłami *Drawy* i *Isonzo* w powrocie z *Niemiec*. Ktòżby był na òw czas powiedział: *dziś będziecie nad brzegami Nilu w punkcie śrzodkowym dawnego świata.* Począwſzy od *Anglikow* handlem i kunſztami wſławionych, aż do dzikich i ochydnych *Beduinow*, oczy wſzyſtkich Narodow zwrocone są na was. Wojownicy. Jak piękne ieſt przeznaczenie wasze! godni ieſteście dzieł waszych dopełnionych, i nadziei przyszłych. Albo padniecie z ſławą iak ci waleczni bracia wasi, ktòrych imiona na tey piramidzie są wyryte, albo wròcicie do waszey oyczyzny okryci laurami, i wielbieni od wſzyſtkich narodow. Od pięciu mięſięcy oddaleni od *Europy*, ieſteśmy celem troſkliwości naszych wspòł-ziomkow. W tym dniu czterdzieści millionow obywatelow nas wspomina. Wſzyſcy mòwią: *Ich niebespieczeńſtwom, ich krwi, winni będziemy ogòlny pokoy, pomyślność handlu, ſzczęśliwość wolności obywatelſkiey.*"

Lejoille kapitan okrętu *Genereux* wyraża w iednym z ſwoich liſtow, iakoby to naywięcey przyłożyło ſię do nieszczęścia naszey eſkadry w bitwie pod *Abukir*, iż okrętom *Francuzkim* rozdany był zły gatunek prochu. Dziſieyszy dziennik *la Correſpondence* dodaie, iż rapport kapitana *Lejoille* potwierdzonym ieſt przez kapitana okrętu *Guillaume Tell*, ktòry toż ſamo z *Malty* donoſi. Dway porucznicy tego okrętu, poſłali do *Cette* kopią tego rapportu z dodatkiem, iż gdy ieszcze *Brueys* kommenderował eſkadrą na morzu *Adryatyckim*, mieli odwagę donieść, iż niebył do tego zdatnym. Na poparcie wiadomości o złym gatunku prochu, dodaią świadectwo kapitana *Renault* kommendanta ſtatku *le Patriote*, ktòry odebrawszy rozkaz naładowania w porcie *Victoire* ammunicyi ſprowadzoney z arsenału w *Perpignan*, i zawiezienia iey do *Tulonu*, pisze pod 29. Paźdz: „ mam ſię za ſzczęśliwego, iż poſtrzegłem oszukanie w moim ładunku, lubo nie zbyt licznym: z dwudzieſtu-czterech baryłek prochu, 7. było napełnionych ziemią, reszta ładunkami z utartey cegły, lub przez połowę tylko napełnione. Przytomni tylko świadkowie dodaią, iż niepoſtrzeżono oszukania, aż gdy iedna z baryłek w przenoszeniu na ſtatek pękła; na tenczas kapitan żądał, ażeby wszyſtkie zoſtały obeyrzane.— Donoszą z *Tulonu*, iż okręty *Angielſkie* widziane były około brzegow *Aigues-Mortes*,

niewiadomo czyli w przedſięwzięciu wylądowania; lecz gwardye narodowe przyłączone do woyſk liniowych rozſtawionych w tych kantonach, ſą w gotowości oparcia ſię wszelkim podobnym zamiarom.— Dyrektoryat Wykon: chcąc oznaczyć ſposob uſkutecznienia ſwoiey rezolucyi pod 26. t. m. ſtanowi: Art: 1. w uſkutecznieniu Artykułu 3. Rezolucyi pod d. 29. t. m. Mocarſtwa ſprzymierzone lub neutralne wezwane będą do przedſięwzięcia potrzebnych ſrzodkow na odwołanie w przeciągu przepisanego czasu, wszyſtkich marynarzow ſwoich ktòrzy w teraznieyszym czaſie znayduią ſię na okrętach lub innych ſtatkach należących do *Anglij* II. Ambaſſadorowie, Miniſtrowie, i Poſłowie Rzpltey przy pomienionych mocarſtwach odbiorą osobne w tych okolicznościach inſtrukcye. III. Czas uſkutecznienia rezolucyi 29. Paźdz: naſtępnie przez osobną rezolucyą oznaczonym zoſtanie.— W liczbie pożytecznych wynalazkow uczynionych od niedawnego czasu, można położyć naſtępuiący: Ob. Alfons *Leroi* uczynił doświadczenie fosforu dawanego wewnątz choremu w ſtanie ciągłey ſłabości, a nawet przy ſkonaniu. Ten fosfor nadaie członkom takiey ſiły, iż życie umieraiącego może ſię na ieden dzień i dłużey przeciągnąć

Ob: *Lachevardiere* konsnl w *Palermie*, OOb. *Audouin* i *Guyremeur* kosulowie w *Meſſynie* i w *Trypoli* w *Syryi*, *Maichu* kommiſſarz w *Malcie*, wraz z liczną ſwoią familią, i *Mangourit* ſekretarz legacyi *Neapolitańſkiey* znayduią ſię teraz razem w *Rzymie*. Spodziewaią ſię tam także w lada dzień Ob. *Descorches* i *Pleville Pelley*, ktòrzy ſą przeznaczeni, ieden do *Konſtantynopola*, drugi do wyspy *Korſu*.— *Dziennik Armii Angielſkiey* w *Rouen*. 22. Brumaire (12. Liſtopada) Oſtrzega ſię armią, iż Generał kommenderuiący *Kilmaine*, maiący momentalne Dyrektoryatu zlecenie, powraca do naywyższey nad armią *Angielſką* kommendy; iż Generał dywizyi *Dambarere* przeznaczony ieſt na dowodzenie prawym ſkrzydłem, zacząwszy od prawego brzegu *Sekwany*, aż do *Furnes*, iż generał dywizyi *Moulins* obeymuie kommendę lewego ſkrzydła od lewego brzegu *Sekwany*, aż do prawego brzegu rzeki *Vilaine*. Do nowego rozkazu 24 dywizya woienna nie będzie należeć do armii *Angielſkiey*, zoſtawszy przyłączoną do generalney kommendy złączonych departamentow powierzonych G. *Collaud*,— Diſieyszy Dziennik *Przyiaciel Praw* wyraża, iż młodzież *Francuzka* uzbraia ſię i czyni przygotowania na nowe z nieprzyiaciołami walki; iż iey wspaniałe ſerca ſkaczą i wydzieraią ſię na pieśń *Odiazdu*.

W tych dniach okazał ſię tu zbior liſtow dotąd nie drukowanych JJ. *Rouſſeau* do Pani *de Luxembourg*, *Malesherbes*, *Dalamberta etc.* pisanych, ktòry okazuie na iaw niektòre ieszcze rysy charakteru, tego to rownie miłości iak politowania godnego męża. Jeden ztych liſtow, ieſt ſztychowany przez Ob. *Aubert*, a nie tylko ręka *Ruſſa* (trzeba zaś wiedzieć, iż pięknie pisał) ale nawet farba atramentu iak naydokładniey ieſt wydana. Karol *Pougens* wydawca tych liſtow donoſi w przedmowie o pobudkach, ktòre go nakłoniły do ich wydania, i ofiaruie pokazać rękopisma tym, ktòrzyby ſię o ich autentyczności przekonać chcieli. Za nayszacownieysze relikwie w bibliotece ciała prawodawczego złożone ſą niektòre rękopisma *Ruſſa*. W bibliotece narodowey okazuią za rzecz rzadką, zbior liſtow oryginalnych Henryka IV. i innych wielkich ludzi. Nayciekawsze iednak pismo, ieſt *Telemak* własney ręki *Fenelona*. Dzieło to doſkonałe ma poſtać *minerwy* wyszłey w całości z głowy ſwego twòrcy. Mało popraw w ſtylu i myślach, nadaią cechę rozległego geniuszu, i okazuią zacność i dokładność wyobrażeń. Przeciwnie dzieła *Ruſſa* ſą częſto odmieniane i przemazywane, i noszą na ſobie cechę pracowitego, ale razem tym więcey zaſługi maiącego układu.

Na liście emigrantow położony Ob. *Truguet* był za wczoray aresztowanym. Wypuszczony, iednak wkrotce na wolność zoſtał, z warunkiem, iż do *Hollandyi* wyiedzie i z tamtąd ſtarać ſię będzie o wymazanie ſiebie z liſty emigrantow.— Sławny *Mezmer* przybył do *Paryża*, i chce znowu ſwoie doświadczenia magnetyczne rozpocząć.— Jedna Xiężniczka *Marokańſka* czekała w *Malcie* na pozwolenie Dyrektoryatu powrocenia do ſwoiey oyczyzny; pozwolenie to pozyſkała teraz, będąc reklamowaną od Cesarza *Marokańſkiego*.— Stosunki nasze z *Szwecyą* ieszcze nie ſą przyzwoicie ułożone. Dyrektoryat nalega, aby Ob. *Lamarque* w charakterze poſła w *Stokolmie* był przyięty. Z *Danią* rząd chce albo odnowić traktat w r. 1747. zawarty, lub wcale inny ułożyć.— Kommiſſarz Dyrektoryatu w *Medyolanie Faypoult*, ma mieć zlecenie utrzymania konſtytucyi, z warunkiem, aby osoby złożone z urzędow przez G. *Brune*, znowu do nich powrociły. Po czym ma niebawnie do *Paryża* przybyć. Konſkrypcya młodzieży w Rzpltey *Cisalpińſkiey* ma być od lat 17 do 28.— Słychać, iż w *Neapolu* znowu nowa konspiracya odkrytą zoſtała.— To wszyſtko co dawniey dzienniki donoſiły o zamyſłach G. *Buonaparte* wkroczenia do *Indyow*, podlega wątpliwości. To tylko pewna, iż ſię ciągle zatrudnia republikanizowaniem *Egiptu*, i że zwołanie konwencyi Narodowey *Egipſkiey*, wkrotce ma naſtąpić.— Kaſſa zwana *Caiſſe d'Escompte* wielki cios ponioſła. Ob. *Monneron* dyrektor iey, nagle zniknął, zoſtawiwszy w kassie braku dwa miłliony. Naciſk ludu do tey kaſſy z odmianą papierow był niezmierny. Policya muſiała wartę doſtawić. Akcyonaryusze kaſſy wydali przeto pod dniem 28. *Brumaire* (18. Liſtop:) naſtępuiące obwieszczenie: „Podług rapportu adminiſtraterow, ponieważ długi *activa* przenoszą *paſsiva* w ſummie 2,494,000. frankow i 65. centimes, przeto akcyonaryusze iednomyślnie na to ſię zgodzili, iż dla dania dowodu rządowi i handlowi oſobiſtego patryotyzmu i bespieczeńſtwa dla wchodzących do kaſſy pieniędzy, na zapłacenie billetow kaſſy *d'Escompte* aż do ſummy 13.944,000. frankow, wſzyſcy za każdego z osobna zaręczyli.— Miniſter marynarki donosi, iż Ob. *Savary*, ktory kommenderował powrotem wyprawy do *Rochefort*, byłby wysadził woyſko do *Irlandyi*, gdyby mu inſtrukcye nie były przepisały, odprowadzić ie do naszych portow, w przypadku gdyby ſię dowiedział, iż wyprawa Generała *Hardy* nie wzięła dobrego ſkutku.

z Bruxelli dnia 18. *Liſtopada.*

Ogłoſzono tu naſtępuiące urzędowne raporta.— W głowney kwaterze w *Bruxelli* dnia 15. Liſtopada.— Buntownicy wszędzie pobici, ſchronili ſię do kraiu *Campine*. Natychmiaſt rozciągnięto korpus woyſka dla uważania ich i utrzymania w tym kraiu. Dnia 10. wszyſtkie kolumny pomknęły ſię iedna do *Tarnhout*, druga do *Herenthals*, trzecia do *Gheel*, gdy tym czasem nader mocne oddziały opuściwſzy *Dieſt* i *Aerschot*, przyſzły ku *Weſterloo*, *Tongerloo*, i *Meerhout*. Buntownicy zoſtali z tych wszyſtkich mieysc odpędzeni z znaczną ſtratą, mianowicie z *Meerhout* gdzie ich więcey niż 200 poległo. Wszędzie między zabitemi uważano znaczną liczbę xięży. Rozproszeni buntownicy udali ſię potym do *Dieſt*, gdzie 3500 infanteryi Republikantſkiey, w tak ściſłym trzyma ich oblężeniu, iż żaden z nich wymknąć ſię z tamtąd nie może. (Podpisano) BEGUINOT.

Drugi rapport pod 17. *Liſtop:*— Kolumny oblegaiące *Dieſt* połączyły ſię z 15. na 16. w nocy dla uderzenia na tę twierdzę, lecz buntownicy lubo w znaczney liczbie nie śmieli dawać odporu. Schronili ſię zatym ucieczką w pośrzod bagnow w ktorych przeszło 500 utraciło życie, zoſtawiwſzy w mieście wszelką broń, ammunicye i wielką liczbę koni. W czaſie oblężenia miaſta utracili przeszło 150 ludzi. Chronią ſię teraz rozpierzchnieni po lasach. Naſze kolumny po wszyſtkich mieyſcach są rozſtawione, dla wygubienia reszty tych łotrow. Nieszczęśliwy ktoby im śmiał dawać ſchronienie, lub iakąkolwiek pomoc.— (Podpisano) BEGUINOT.— Donoszą z *Mechlinii*, iż Gen: *Bonnard* uwolnił od ſtanu oblężenia *Antwerpią* i wszyſtkie okolice kantonow *Eckeren*, *Stabreock*, *Wustwezel*, i *Hoogſtraeten*.

z Amſterdamu dnia 20. *Liſtopada.*

Liczba nieukontentowanych bardzo ſię pomnaża. Rewolucyoniści ſilnie pracuią przeciw ninieyſzemu rzeczy porządkowi.— Senat miaſta *Hamburga* zakazał schadzki *Teofilantropow* pod karą cuchtauzu, a to za wdaniem ſię niektórych poſłow zagranicznych, Słychać iż maią ſię do *Altony* przenieść, lecz i tam zapewne dwór *Duńſki* znoſić ich nie zechce.

z Madrytu dnia 28. *Października.*

Niektòre ſurowe ſrzodki przeciwko dwom lub trzem Członkom naywyższey Rady przedſięwzięte, zdaią ſię być poprzednikami większych odmian. Mowią, iż niełaſka Krolewſka ma paść nawet na ſamego Xcia Pokoiu, i inne osoby, ktòre dawniey dla intereſſu, a teraz przez wdzięczność, iego ieszcze utrzymuią ſtronę. Niektòre z nich za powodem roſtropności, uchyliły ſię przed bliſką burzą.

z Konſtantynopola dnia 25. *Października.*

Siły ktore *francuzi* maią ieszcze w ſtarym porcie *Alexandryiskim*, ſą okręty liniowe la *Cause* i *Dubois* od 64. i 56. armat; Fregaty la *Junon*, le *Cancre*, *Muiron* od 40. atmat, *Alceſte*, la *Couragese*, *Mantua*, *Leoben* od 36. i *Montenotte* od 34. Oguł ekwipażu 3458. ludzi. Brigantyny *Rivoli*, *Salamine*, *l'Alerte*, *Lody*. Statki bombardyerſkie la *Portugaise*, *l'Orange*, *Aglae*. Statki pocztowe la *Foudre*, la *Negreſſe*; le *Choſſeur*, *l'Independant*, le *Vif*, le *Chien de Chaſſe*, i galera la *Victoire*. Oguł ludzi ekwipażowych 1494.— Flotylla *Nilu* pod kommendą kontradmirała *Pereé* ſkłada ſię z ſzebeki le *Cerf*, z puł ſzebeki la *Revanche*; z ſtatkow pocztowych, la *Capricieuſe*, *Sans-Quartier*, le *Pluvier*, *l'Etolie*, *l'Eclair*, z puł galer la *Coquille* i *l'Amoureuſe*, i ſtatkow kanonierſkich *Helene*, *Victoire*, i *l'Eſperance*. Te wſzyſtkie ſiły oblężone ſą od dywizyi kommodora *Hood*, maiącego przed *Alexandryą* okręty *le Zelé* od 74. armat, *Goliat* od 78, le *Sſitsure* od 74. Fregaty *Alcmene*, *Emeraude*, i la *bonne Citoyenne*. Przed *Damietą* znayduią ſię dwa okręty liniowe, dwie fregaty; ſzebeka *la Fortune* i ſtatki pocztowe la *Torride* i *Leger*. Te trzy ſtatki zabrał *Sir Hood*. *Leger* płynący z *Tulonu* naypoźniey był wzięty.— *Catar* Pasza gubernator *Damaſzku* mianowany zoſtał Seraskierem, czyli generalnym kommendantem armii przeznaczoney do walczenia z Generalem *Buonaparte*. Podług oſtatnich wiadomości, liczba woyſk w *Syryi* była nader znaczna. Na końcu Września miały wyiść w pole, i ſpodziewamy ſię wkrotce odebrać wiadomość o wkroczeniu ich do niższego *Egiptu*, eſkadry *Ottomańska* i *Roſſyiska* zatrzymały ſię na kilka dni w *Scio* dla nabrania żywności. Dwie fregaty *Roſſyiskie* z 6. żaglami i 10. ſzalupami kanonierſkiemi odłączyły ſię dla popłynienia ku *Alexandryi*. Odebrano potym wiadomość, iż złączona eſkadra poſtrzeżona była przy *Milo*. Jedna korweta, ieden bryg, i ieden okręt przewozowy *Roſſyiski* weszły do *Bojukdere*, gdzie zarzuciły kotwicę, zapewne dla oczekiwania na drugą dywizyą z *Sebaſtopola*, ktora ma ieszcze na ſrzodziemnym morzu pomnożyć ſiły admirała *Uſzakow*.— Poseł *Roſſyiski* odbywa zawsze z miniſtrami *Porty* po trzy konferencye na tydzień.— Odbieramy tu naſtępuiące o wyprawie *Egipskiey* wiadomości: *Francuzi* donoszą z *Alexandryi*, iż to miaſto napełnione ieſt ekwipażami okrętow zabranych w bitwie pod *Abukir*, a wypuſzczonych potym przez *Anglikow*, i że ta okoliczność ſtaie ſię przyczyną niezmiernego ubywania żywności. Dodaią, iż po wzięciu tego miaſta, znaleziono w małym zamku nad nowym portem ſtarodawne oręże, których kształt nie każe wątpić, iż niegdyś należały do *Francuzow* w czaſie nieszczęśliwey wyprawy S. Ludwika do *Egiptu*. W *Alexandryi* i *Rozecie* (dodaią) częſtych doznaiemy niespokoyności, a wycieczki nasze przeciwko *Arabom* dosyć nas ludzi koſztuią. Przed zniszczeniem naszey eſkadry, przybyło 14. naszych marynarzow do *Abukir* dla nabrania wody. Skoro wyszli na ląd, natychmiaſt ich *Arabowie* zamordowali. Jeden z tych nieszczęśliwych miał na sobie pas w którym ſię znaydowało ſto liwrów. *Arabowie* wysypawszy pieniądze, napełnili go prochem armatnym, i opasawszy nim maytka zapalili. Pomimo proklamacyi wodza (donoszą niektórzy woyſkowi) lud *Egipſki*, *Turcy*, i w powszechności wſzyscy *Mahometanie*, częſto ſię zapytuią: gdzież ieſt Baſza naszego Sułtana *Selima*, ktòremu mamy być poſłusznemi?— Basza *Kairu* cofnął ſię z *Murad-Beiem* do wyższego *Egiptu*. Mowią iż zgromadziwszy ſwe niedobitki, puszczą ſię *Nilem* przeciwko *Kairowi* i *Alexandryi*, tym czasem, gdy armia *Syryiſka* pomykać ſię będzie międzymorzem *Suez*.

W inszym liście ieſt wyrażono, iż *Sawary* myli ſię w ſwoim opisaniu. Nie ieſt to (znayduie ſię w tym liście) ten kray tak zachwalony, ieſt to kray nędzny, a z tym wszyſtkim naybogatszy iaki tylko widzieć można. Mieſzkańcy iego ſą to ludzie dzicy, ktòrzy doświadczyli wſzelkich nieszczęść natury. Nic wcale nie maią dla ſiebie, i znayduiąc ſię w iakiey wſi niższego *Egiptu*, trzeba ſię zawsze uważać iak w ſrzod hordy zaboycow.— W moiey podroży z *Alexandryi* do *Demenhur* dałem iednego luidora za ſzklankę wody etc.

Turcy w *Bośnii* czynią przygotowania do woyny. Zapalczywość ich przeciw *Francuzom* tak daleko zachodzi iż niedawno w bliſkości *Herzogwina* wbili na pal biednego iednego człowieka, ktòry nieszczęściem nie umiał innego ięzyka iak *Francuzki* i *Włoski*, a ktòrego wzięli za

ſzpiega, nie ſłuchaiąc iego uſprawiedliwienia ani przeglądaiąc iego zaświadczeń. Nieszczęśliwy muſiał ſam dźwigać pal na plac ſwoiey męczarni. Gdy ieszcze około wieczora nie ſkonał, dzieci *Tureckie* dla zabawki dobiły go ze ſtrzelby.

z Brünn dnia 28. *Liſtopada.*

Na dniu 15. t. m. w *Semlinie* lekkie trzeſienie ziemi czuć ſię dało. — Nowy basza Belgradzki *Muſtafa* z wielką paradą oddał wizytę kommendantowi *Semlińſkiemu.*— Po uwolnieniu od obleżenia *Widdynu*, Kapitan Basza wyſłał niektóre oddziały woyſka do *Nizza*, *Semendria*, *Nikopolis* i *Belgradu*, dla wzmocnienia tamteyſzych załog. Żegluga na *Dunaju* coraz bardziey ścieśniona ieſt od *Basmana-Oglu.*

z Wizbaden dnia 19. *Liſtopada.*

Dnia 15. t. m. główna kwatera przenieſioną tu zoſtała z *Friedberga.* Mowią iż przyczyną tego przenieſienia był zły ſtan drog w tey porze roku w okolicach *Friedberga.* — General *Bernadotte* dowodzi drugą dywizyą; głowna iego kwatera ieſt w *Wetzlar.* —We wſzyſtkich dywizyach armij poſtawione będą przenoszące ſię telegrafy. Dyrektorowie ich przybyli iuż do głowney kwatery. Z tego powodu ma być uformowana kompania Telegrafiſtow. Dnia onegdayſzego przyprowadzono tu z *Erenbreitſteinu* 15. zbiegow, którzy wyznali, iż ta forteca ieſt ieszcze na iaki czas opatrzona w mąkę, lecz iey wcale zbywa na mięsie, a *Thal* zupełnie ieſt bez żywności.

z Frankfortu dnia 20. *Liſtopada.*

Nowy Generał *en chef Jourdan* w głowney kwaterze swoiey w *Wisbaden* odnowił i potwierdził zawartą przez poprzednikow iego konwencyą neutralności z Xciem *Solms Braunfels*, z miaſtem *Wetzlar*, kamerą Rzeszy, i miaſtem tuteyszym.— Z fortecy *Erenbreitſteinu* wyszła pewna liczba ludzi, dla nieprzeszkadzania konsumpcyi nadto ſzczupłego zapasu żywności. Lękać ſię należy względem bliſkiego poddania ſię tey twierdzy — Ważna wiadomość o wniyściu woyſk *Roſſyiſkich* do *Gallicyi*, ſprawiła tu wrażenie w woyſku *francuzkim.* — Powiękſzenie woyſka w *Bawaryi*, ſtało ſię iedynie za przekładaniem Arcy-Xięcia *Karola.* — Niektóre woyſka liniy demarkacyiney ściągaią bliżey dolnego *Renu.* — Mowią iż odtąd żadnemu młodemu *Szwaycarowi* nie będzie wolno uczyć ſię w akademiach *Niemieckich.*— Słychać iż w pewnych przypadkach rezydent Francuzki *Alquier* wyiedzie z *Monachium.*— Generał *Jourdan* wkrotce objeżdżać będzie cały kordon armij. — Na prawy brzeg *Renu* znowu zapisano wiele rekwizycyi w żywności, a nawet znaczna kontrybucya w gotowiznie zapłacona być ma.

W *Wiedniu* czytaią we wſzyſtkich Kościołach, i przedaią we wſzyſtkich Kſięgarniach, naſtępuiącą Modlitwę, z powodu zdarzeń zasmucaiących Kościoł Chrześciańſko-Katolicki, dla ubłagania pomocy Boſkiey dla iego naczelnika Piusa VI. „Boże Wſzechmocny, wieczny nasz Panie i Oycze, rzuć wzrok na twoy Kościoł, ktory ſię zniża przed Tronem twoiey wszechmocności i dobroci, i wyſłuchay nasze modły za Reprezentantem twoiego ſyna na ziemi, za naszym duchownym naczelnikiem i przewodnikiem naszego kościoła katolickiego. Tak iak prawowierni *Jerozolimscy* proſili za S. Piotra, gdy zoſtawał w rękach *Heroda*, błagamy cię za Piusa VI. na ktorego niedościgły wyrok mądrey twey Opatrzności zgromadził umartwienia, i ktoregoś oddał prześladowaniu na doświadczenie iego cnoty. Oddal Panie od niego te klęſki, pociesz twoiego ſługę przez ſłodkie twoiey łaſki promienie; powroć go na Tron ktory opuścić muſiał; odmień zdania prześladowcow iego, oddal ich zaślepienie, ażeby uznawali i czcili w nim twoiego pomazańca, uſkuteczniey nasze nadzieie, ażeby nasza wiara nie zoſtała zachwianą; wspomniy na ſłowa twoiego ſyna, ktory *wybudował ſwoy Kościoł na tym kamieniu*, i ktory przyobieciał, iż *bramy piekielne nie przemogą przeciwko niemu.* Nie dozwalay o Boże, ażeby za uderzeniem Paſterza, rozproszyć ſię miały owieczki, uzbroy ſiłą twoiego ſługę w czaſie iego pokuty, ażeby ſię iey pożyć nie dał, napełniy ſerce iego niezachwianą w twoiey dobroci ufnością, pokorną dla twoich wyrokow powolnością, oraz pobłażaniem i miłością ku swoim nieprzyiaciołom. Pociesz twoy Kościoł żałobę po swoim przewodniku noszący, pobłogoſław mu, i zachoway go. Odkupileś go od świata krwią twoiego ſyna; obrałeś go za ſwoie dziedzictwo, ażeby cię znał, ażeby cię kochał, i ażeby kiedyś w członkach swoich używał niebieſkiego błogosławieńſtwa, ktore przyobiecałeś tym, ktorzy cię miluią. Przez Jezusa Chryſtuſa naszego Pana. Amen.

z Raſtad dnia 18. *Liſtopada.*

Deputacya Rzeszy naradzała ſię dnia wczorayszego nad oſtatnią Notą *Francuzką.* To nam tylko ieſt wiadomo, iż większa część wotow obſtawała za osnową poprzedniczych Not, i ażeby miniſtrom *Francuzkim* nowe uczynić przełożenia.— Miniſtrowie *Pruscy* podali Deputacyi Rzeszy Notę, względem nurtu *Renu.*— Miniſter *Duńſki* P. *Rosenkrantz* podał promemoria z powodu żądanego przez miniſtrow *Francuzkich* znieſienia cła w *Elsfleth.*

Dnia 19.— Na dziſieyszey ſessyi ułożone zoſtało conclusum na oſtatnią Notę *Francuzką.* Zasady iego ſą naſtępuiące. 1) Deputacya przyimuie za obowiązek deklaracyą miniſtrow *Francuzkich*, iż Prawa o emigracyi nie ściągaią ſię do Narodu *Niemieckiego*, i że po zawarciu pokoiu, nie będą miały żadnego ſkutku, nie tylko przeciwko mieszkańcom uſtąpionych kraiow, ale też przeciw tym, ktorych Deputacya w ſwoiey przedoſtatniey Nocie wymieniła, iako *Niemcow.* 2(Co do długow, Deputacya wzbrania ſię obciążać Rzeszę temi długami, ktorych miniſtrowie *Francuzcy* uznać niechcą. 3) Upiera ſię za przyznaniem wyspy *Buderich* dla Rzeszy. 4) Niedozwala znieſienia cła w *Elsfleth*, i tego wszyſtkiego co w tey mierze w poprzedzaiących Notach wyrażono było. 5) Zezwala na żądania względem miaſt *Frankfortu*, *Hamburga*, *i Bremen*, pod wyraźnym wyłączeniem Praw wszyſtkich innych miaſt cesarſkich (w tey materyi zaszła rowna liczba głosow) 6) Co do wysp *Renu*, zezwala ażeby wyspy lewey ſtrony nurtu, ktore przed woyną ſtanowiły granice między dwoma państwami, przyznane były *Francyi*, lecz pod pewnemi warunkami. 7) Naymocniey obſtaie za *Erenbreitſteinem*, dodaiąc, iż teraznieysza iego exyſtencya intereſſuie bespieczeńſtwo Rzeszy, a nie *Francyi*, ktora nie ma żadnych pozornych pobudek dla uchylenia trwaiących umow, i podania tym ſposobem w niebespieczeńſtwo ſpokoyności ſąſiedzkich kraiow.— Dnia wczorayszego miniſtrowie *Francuzcy* odebrali nadzwyczaynego kuryera z *Paryża.*

z Monachium dnia 16. *Liſtopada.*

Wczoray arcy-xiąże *Karol*, przybył tu z głowney kwatery z pod *Friedberg.*— Cała armia cesarſka ſtoi ieszcze z tey ſtrony rzeki *Lech*, i ieſt fałſzem iakoby Gen: *Staader* z przednią ſtrażą przeſzedł iuż te rzekę do *Gunzburg.*

z Manheimu dnia 20. *Liſtopada.*

Oprocz armii *Roſſyiskiey* o ktorey donieſiono, iż przybyła do *Bielicy*, donoszą ieszcze, iż inny korpus woyſka zgromadza ſię w okolicach *Grodna* na tož ſamo przeznaczenie.

Od granic Szwaycaryi dnia 17. *Liſtopada.*

Dnia 15. t. m. odprawiła ſię publiczna ſeſſya w Dyrektoryacie *Helweckim*, na ktorey Kawaler *Camano* prezentowany był w urzędzie pełnomocnago Miniſtra Krola *Hiszpańſkiego* przy Rzpltey *Helweckiey.* W tey uroczyſtości miał mowę w treści: „Obywatele Dyrektorowie. Odmiany w Rzadzie *Helweckim* zaszłe, nie nadwątliły ſzczęśliwey zgody panuiącey od dawna między *Hiszpanią* i *Szwaycarami*, ani umnieyszyły osobiſtey przyiaźni, iaką Krol moy, rownie iak iego znakomici przodkowie Narodowi *Helweckiemu* okazywać nieprzeſtawali. — Dawne ſkonfederowane ſtany *Szwaycarſkie*, połączyły ſię w iedno ciało, dla ſkładania iedney, nierozdzielney, demokratyczney i reprezentacyiney Rzpltey. Ta Rzplta zawarła przymierze z Rzpltą *Francuzką.* — Zobaczycie Obywatele Dyrektorowie przez liſty kredencyonalne ktore wam ſkładam, iaka ieſt przychylność Krola moiego do waszey Rzeczypospolitey.— Przekonany ieſtem, iż wam są wiadome moie uſiłowania, ktore w pierwiaſtkach mego urzędu czyniłem, dla uſkutecznienia zamiarow Krola moiego Pana. Widziałem w ſamey rzeczy pomnażaiące ſię wzaiemne pożytki tak handlowe, iako i woienne, ktore miały zagruntować tak upragnioną między dwoma narodami iedność. Podwoię teraz moią gorliwość w ſtatecznym ku temuż ſamemu celowi dążeniu. Mam pewną porękę, iż to uſkutecznić zdołam, gdy was widzę zatrudnionych udoſkonaleniem ważnego dzieła powierzonego wam od całey *Helwecyi* etc. — W odpowiedzi Ob. *Begoz*, znaydowały ſię pomiędzy innemi, naſtępuiące wyrazy: „Tęż ſamą przychylność ktorą Krol *Hiſzpańſki* poświęcił dla ciała *Helwetow*; okazuie ią odrodzonym *Szwaycarom*, a uznaiąc prawidła ich konſtytucyi, oświadczył iż odtąd rowność będzie zasadą prowadzenia na wyższe ſtopnie *Helwetow* w ſłużbie iego będących etc. etc.

Liſt rezydenta *Francuzkiego* Ob. *Gujot*, do Rady woienney w *Koirze* będącey „Wolność, rowność. W *Reichenau* d. 19 Vendemiaire r. 7. (10 Paźd:) Mci Panowie! Poniewaž zaieliście w ręce wasze wszyſtkie władze nawet z ſamowładnością ludu powiązane, przeto przymuszony ieſtem przeſłać wam notę ninieyszą. Rozbroiliście okolice *Malans i Majenfeld* dla tego, że te, ziednoczenia z *Helwecyą* żądały, i niechciały bynaymniey należeć do śrzodkow publicznie przeciw Rzpltey *Francuzkiey* użytych. Osadziliście w więzieniu tych obywatelow, ktorzy ſię przeciw krokom nieprzyiacielſkim proteſtowali. Wiem, iż pragną ich zamordować, podług wszelkich ſądowych formalności, ktoremi tyrannia chce pokryć ſwoie przeſtępſtwa. Przymuſiliście 500 ſpokoynych obywatelow do ucieczki za granicę, gdyż pod imieniem przyiacioł *Francuzow*, wolność ich, a nawet i życie na naywiększe niebespieczeńſtwo podane było. Za niemi pod zaſłoną nocy nieſzczęśliwe żony i dzieci poszły przedzierać ſię przez nieprzyſtępne góry. Dozwalacie, aby gościniec do waszey rezydencyi idący, nie brzmiał tylko odgłosem woyny przeciw *Francyi.* Gdybym pozoſtał dłużey świadkiem tylu obelgow przeciw narodowi *Francuzkiemu* zdziałanych, mogłbym być za wspolnika ich poczytany. Żądam przeto w imieniu rządu *Francuzkiego* 1) aby oddana była broń, rozbroionym okolicom. 2) aby uwolnić obywatelow pod pozorem opiniow więzionych politycznych. 3) aby zwrocić 500 dobrych obywatelow, ktorzy pod nazwiſkiem *Francuzow*, czyli przyiacioł *Francuzow*, ścigani byli. 4) aby okrzyki woyny przeciw rządowi *Francuzkiemu* przytłumione zoſtały. W biegu dnia dziſieyszego oczekuię od was odpowiedzi zezwalaiącey lub odmawiaiącey. Milczenie wasze lub zwłokę przymę za odmowienie. Donoszę wam, iż to ieſt oſtatnie pismo moie, i że iutro z rana z kraiu waszego wyiadę. (Podpis) *Florent Gujot.*

z Wenecyi dnia 9. *Listopada.*

Część flotty *Roſſyisko-Tureckiey* z 15,000 woyſka lądowego blokuie wyspę *Corfu* od południowo-wſchodniey, a druga od pułnocno-zachodniey ſtrony. Mowią iakoby *Turcy* mieli zaiąć wyspę *Cerigo.*— Generał *francuzki Roſa*, ktory ſię z iednym kupcem z *Corfu* do *Janina* udał, dla zakupienia żywności, zoſtał tamże od *Turkow* przytrzymany.

OBWIESZCZENIA.

Obwohl die ſogenannten auspielungen durch das Lotterie Edict vom 20ten Juny 1794. §. 10. *mit Bezug auf das allgemeine Preussiſche Landrecht Theil I. Tit.* 11. *§.* 547. *und Theil II. Tit.* 20. *§.* 248. *aus drüklich bei* 50. *bis* 100. *Thaler Strafe, und Entrichtung des doppelten Betrags des da durch gezogenen Vortheils verbothen worden, ſo sind dennoch verschiedene Contraventionen bei dem Ober Lotterie Gericht angezeiget worden.— Damit ſich nun Niemand mit der Unviſsenheit dieses Verbots entschuldigen möge, ſo wird daſselbe hierdurch öffentlich in Erinnerung gebracht.— Berlin d.* 24. *Octbr.* 1798.

W krolewſkim Edykcie Loteryi pod dniem 20. Junij 1794. wydanym, w §: 10. ſtosownie do ogulnych Praw kraiowych Pruſkich w części I. Tit: 11. §. 547. i w części II. Tit: 20. §. 248: wſzelkie Loterye poboczne, bądź pod iakimkolwiek nazwiſkiem ſurowo pod karą 50. do 100. talarow, i zapłaceniem dwoiakiey wartości zyſku odnieſionego zakazanemi byli, a że dotąd przepisy takowe uſkutecznionemi nie zoſtali, owſzem o rożnych kontrawencyach Sąd Loteryi uwiadomionym zoſtał. Przeto ażeby odtąd nikt niewiadomością tychże zakazow ſkładać ſię nie mogł, tenże Sąd one ninieyszym obwieſzczeniem publiczności przypomina. w *Berlinie* 24. Paźd: 1798.

Krola Jmości Pruſkiego Sąd Loteryi.

Na fundamencie powtorney rezolucyi Nayiaśnieyszey Kommiſsyi Bankowey dnia 13. Miesiąca Pazdziernika roku bieżącego 1798. wyszłey, Adminiſtracya Maſsy JW. Prota Potockiego uwiadomia Publiczność, iż Licytacya Zegarka z łancużkiem bryliantami i medalionu bryliantami kameryzowanych na dniu 30. Stycznia w Roku naſtępuiącym 1799. przypadaiącym w Pałacu Tepperowskim przy Ulicy Miodowey na pierwszym piętrze w Izbie Deputacyi maſsy JW. Prota Potockiego po obiedzie o godzinie 3. zaczynać się będzie, i takowe effekta naywięcey daiącemu za gotowe pieniądze w złocie ważnym obrączkowym za poprzedzaiącą approbacyą N. K. B. sprzedanemi zoſtaną. Dan w Warszawie 25. Miesiąca Pazdziernika Roku 1798.

W. JP. Michał Drozdowſki upraſza Publiczność, iż idąc z Nalewek przez Kraſińſki dziedziniec, na Podwale do pałacu XX. Bazylianow, zgubił pliczek papierow, do intereſsu ſwego i braci ſwoich, a między JW. Chreptowiczem Kanclerzem Lit: Ktoby one znalazł niechay odnieſie do Murgrabiego pałacu tegoż JW. Chreptowicza, a odbierze przyzwoitą nadgrodę.

Sławne pigułki na wygubienie ſzczurow i myszy, doſtać można u P. Krebsowey w kamienicy Szubalſkich Nro. 172 proſto krzywego koła, ſłoik po zł. 2. Taż P. Krebsowa poſiada ſekret wywabienia plam z ſukna i iedwabnych lub innych iakichkolwiek materyi.